

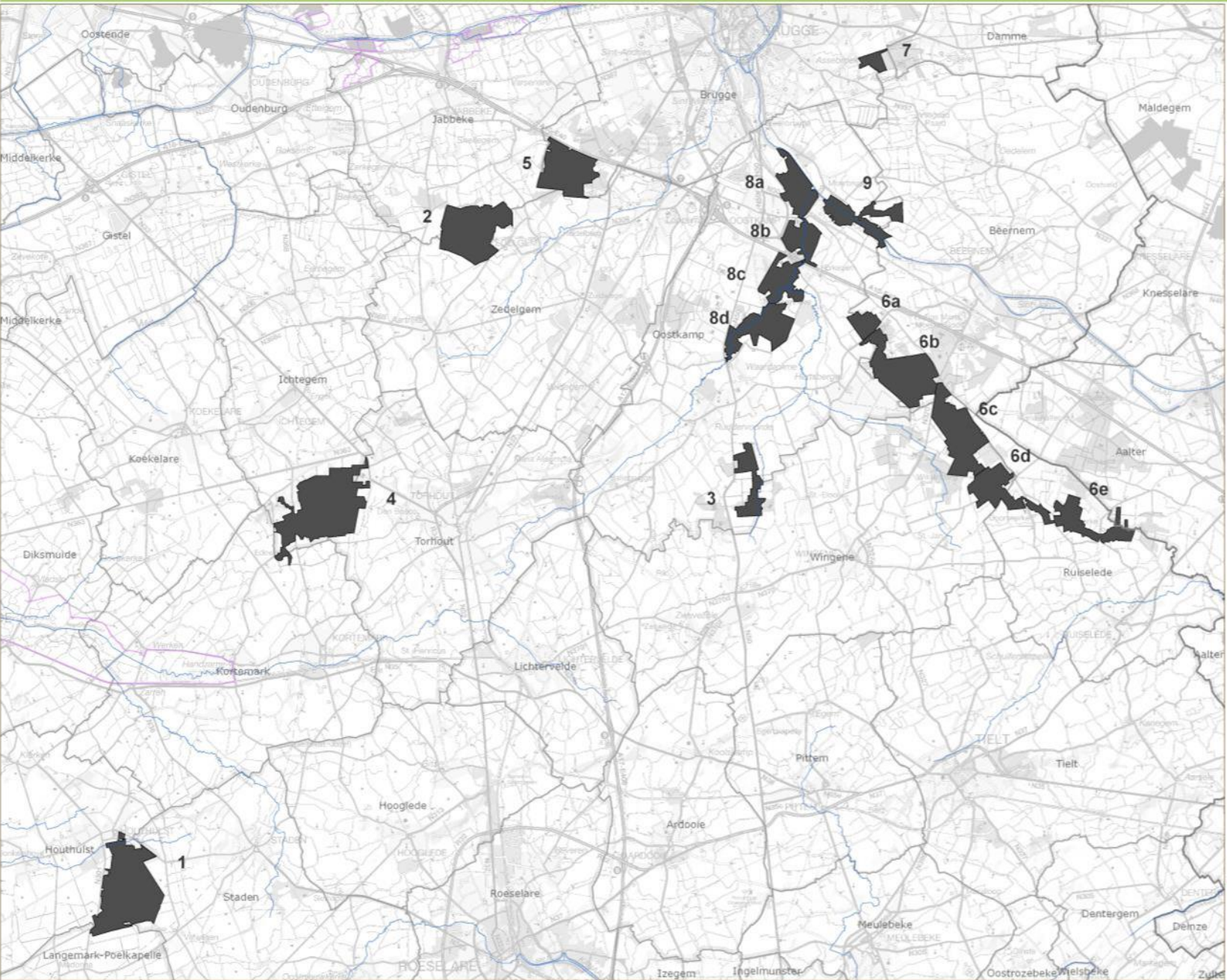
Vlaanderen
is natuur

Specifieke Europese Natuurdoelen voor de vallei van de Rivierbeek

Maarten Reynaert, Agentschap voor Natuur en Bos

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

Dag van de Rivierbeek 28 november 2016

Legende

SBZ-H
SBZ-V

- 1. Bos van Houthulst
- 2. Vloetenveld
- 3. Zorgvliet, Munkebossen
- 4. Wijnendalebos, Vallei van de Waterhoenbeek
- 5. Sint-Andriesveld
- 6a. Driekoningen
- 6b. Aanwijspotten - Bultkampveld
- 6c. Vagevuurbossen
- 6d. Gulke Putten
- 6e. Vortebossen
- 7. Schobbejakhooft, Rijkveld
- 8a. Warande
- 8b. Gruuthuyse
- 8c. Nieuwenhove
- 8d. Kampveld - Rooiveld
- 9. Vallei van de Zuidleie

0 0,5 1 2 km

N

Kaart 3.2.a

**Overzichtskaart
deelgebieden**

SBZ-H BE2500004 Bossen, heiden en valleigebieden van Zandig Vlaanderen: Westelijk deel

► 2.193 ha natuurdoelstellingen voor **13 habitattypes**: 70% ha onder contract bij sterke schouders (ANB, NP, Provincie en gemeente Oostkamp).

► **Bossen:**

→ Doel: 2.003 ha waarvan 1.064 actueel.

→ Rest via omvorming en effectieve bosuitbreiding (335 ha bosuitbreiding).

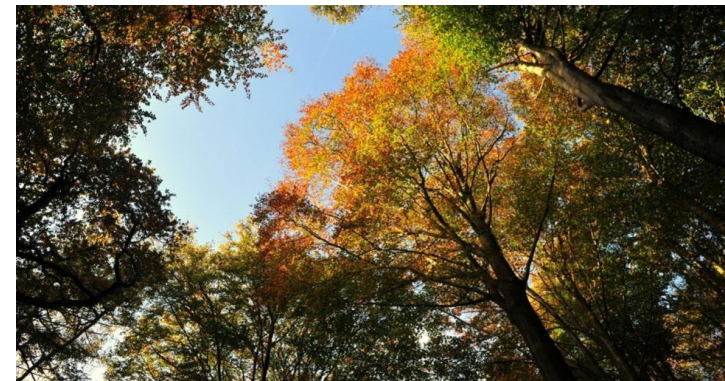
→ 3 boskernen Houthulst (350ha), Wijnendale (350 ha) en Driekoningen-Bulskampveld-Vagevuurbossen-Gulke putten-Vorte bossen (500ha).

→ Bufferen-verbinden kleinere
boskernen: andere deelgebieden

Langs waterlopen: moerasbos
Verderaf: drogere bostypes

Vlaanderen
is natuur

SBZ-H BE2500004 Bossen, heiden en valleigebieden van Zandig Vlaanderen: Westelijk deel

- ▶ **Schrale vegetaties** : heide, heischraal grasland: 3 robuuste heidekernen, elders kleinere stapstenen. Volledig via bestaande beheerplannen en intenties.

Waterloop
systeem

- Natte graslanden** (o.a. leiemeersen, bornebeek, vloethemveld).
 - ▶ **Open water**: oppervlakte min of meer voldoende, kwaliteit moet nog verbeteren
 - ▶ Habitattypes eigen aan **beekvalleien** van laaglandbeken (vnl deelgebied 9, leiemeersen).
 - ▶ Daarnaast wordt 12 km van **habitatype 3260** (ondiepe beken met goed ontwikkelde beekvegetatie) tot doel gesteld.
- ▶ Wat **soorten** betreft worden doelen geformuleerd voor poelkikker, **bittervoorn** en 12 vleermuissoorten

Vlaanderen
is natuur

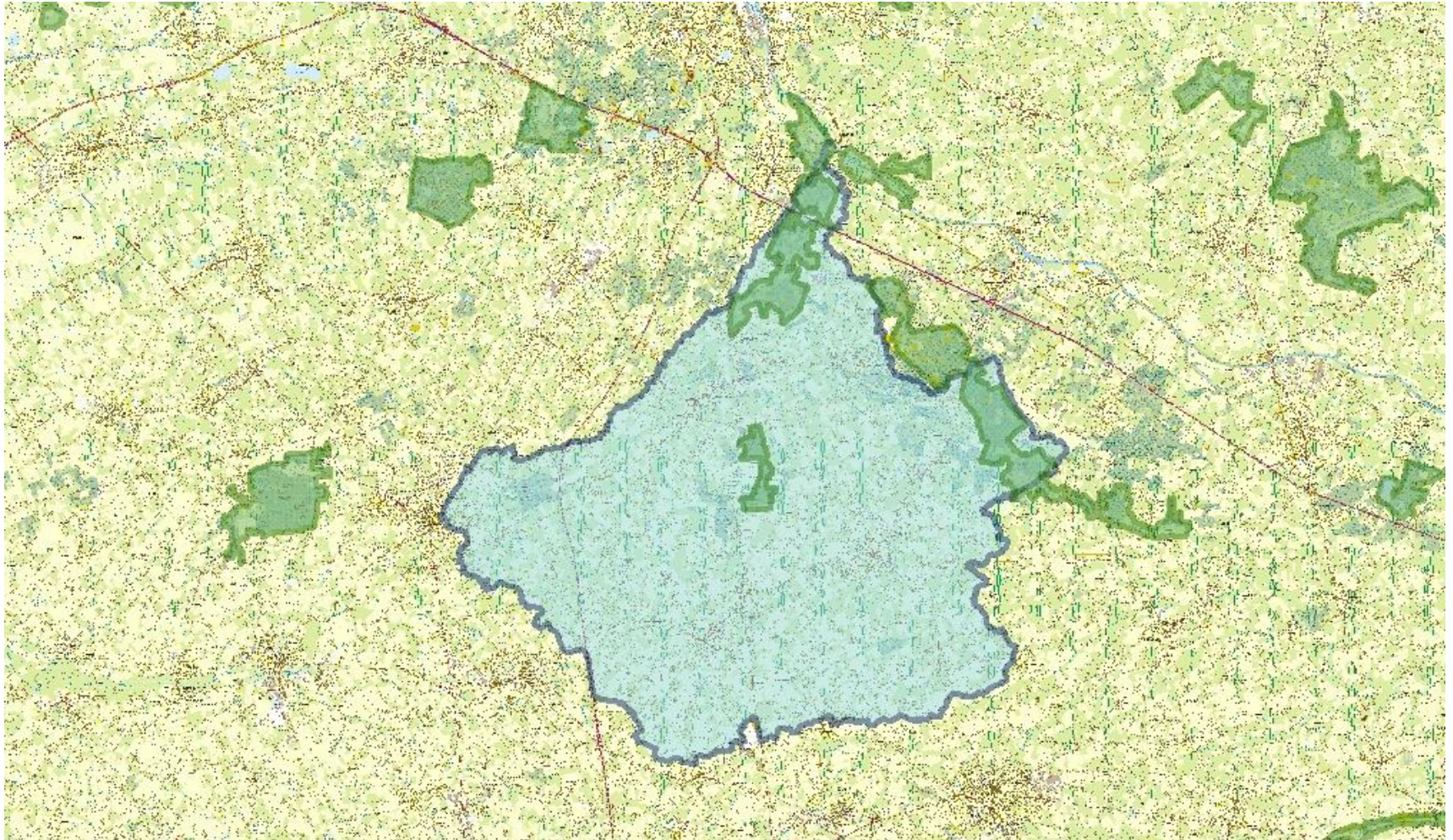
SBZ-H BE2500004 Bossen, heiden en valleigebieden van Zandig Vlaanderen: Westelijk deel

Prioritaire inspanning cfr. Besluit Vlaamse regering		
PI 1	Kwaliteitsverbetering van aanwezige bos- en andere habitattypes	
PI 2	Omvorming van naalddhout- en loofhoutaanplanten naar boshabitats	
PI 3	Omvorming van naalddhout- en loofhoutaanplanten naar heidehabitats	
PI 4	Bosuitbreidingen	
PI 5	Realisatie van goed ontwikkelde beekvalleien	
PI 6	Realisatie van aaneengesloten moeras- en natte graslandencomplex	
PI 7	Plaatselijk herstel van de hydrologie	

Europese natuurdoelen in vallei Rivierbeek

- ▶ Afstroomgebied rivierbeek – afbakening SBZ

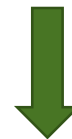
Europese natuurdoelen in vallei Rivierbeek

Inspanningsmatrix (vertaling in acties)	trekker
Uitvoering BP Kampveld, en Rooiveld	ANB
Uitvoering BP Nieuwenhove, Zorgvliet	Gemeente Oostkamp
Uitvoering BP : Gruuthuyse en Warande	Privé-eigenaar
Opmaak beheerplannen	Privé-eigenaars
Aankoop en bebossen	ANB, NP, privé
Verbeteren connectiviteit bosgebieden in SBZ (vrijwillige basis)	Allen
Rivierbeek/Hertsbergebeek: afspraken inrichting en beheer: Integrale aanpak	VMM, bekkensecretariaat
Milderen eutrofiëring en nutriëntenaanrijking	
Inrichting en beheer waterlopen in beheer van provincie	Provincie
Buffering waterlopen (voor waterkwaliteit)	VLM
Afspraken aanpak problematiek lozingspunten	VMM
Studie hydrologie en inrichting beekvalleien	ANB-VLM-VMM
Optimaliseren habitats voor vleermuizen in kasteelparken	Privé/RL

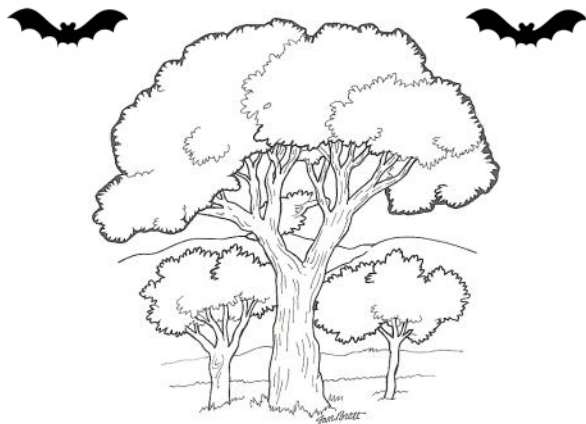
BETER

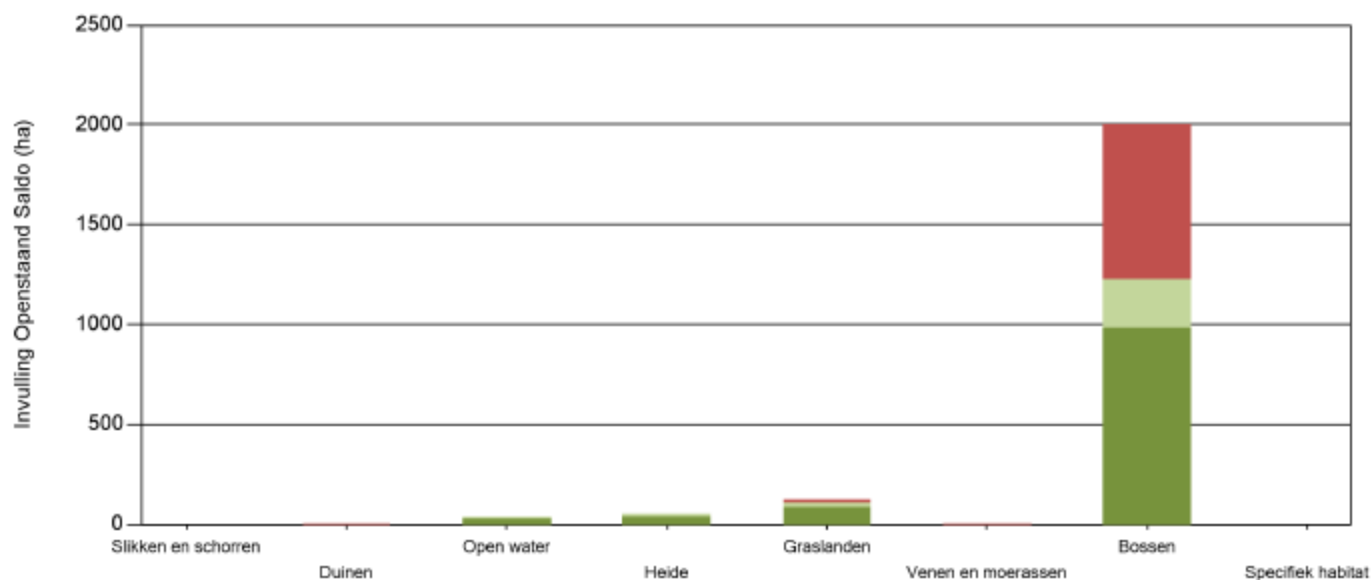
SAMEN

MEER

BE2500004: Bossen, heiden en valleigebieden van zandig Vlaanderen - westelijk deel

SaldoTotDoel ha	0,00	3,13	-23,03	-3,98	10,78	4,20	777,40	0,00
IntentieOV ha	0,00	1,87	6,25	13,07	22,77	0,00	241,81	0,00
Beheerplan ha	0,00	0,00	28,78	35,91	88,45	1,80	983,80	0,00
Totaal (ha)	0,00	5,00	12,00	45,00	122,00	6,00	2.003,00	0,00

Kwaliteit

Beter

Niet alleen hectares, maar ook kwaliteit:

Knelpunten

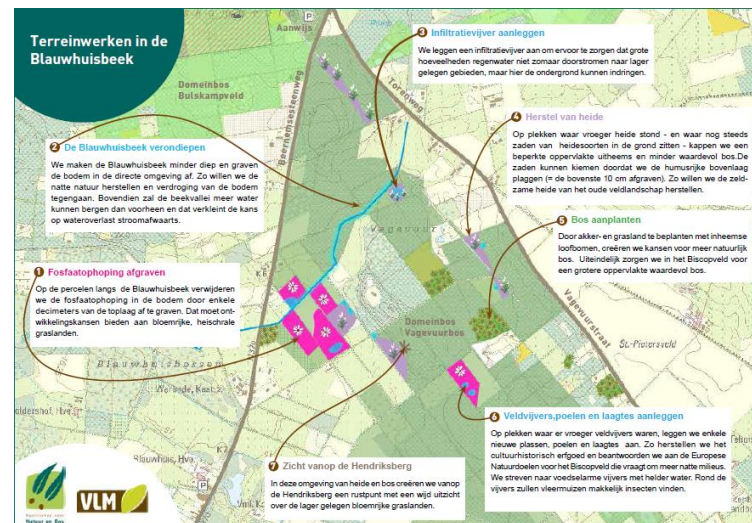
atmosferische depositie, fosfaat in bodem, ontsnippering (ecologische verbindingen), evenwicht natuurdoel-zachte recreatie, natuurlijke hydrologie, (waterkwaliteit + waterkwantiteit),...

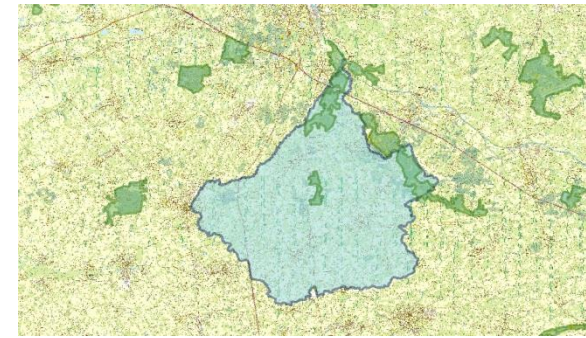
Wat is lopend/gepland?

► Natuurinrichting Biscopveld: dossier aanwijspuiten, blauwhuisbeek, bornebeek. En Landinrichting Bulskampveld: inrichtingen aan blauwhuisbeek (VLM, ANB, provincie).

- Bij ANB: in eigen domeinen omvorming via regulier beheer en aankopen nieuwe gronden
- Kampveld: 80 ha bebost in 15 jaar
 - Rooiveld: bosreservaat
 - De Herten + De Cellen

Herstel natuurlijk hydrologisch systeem

► In waterloop

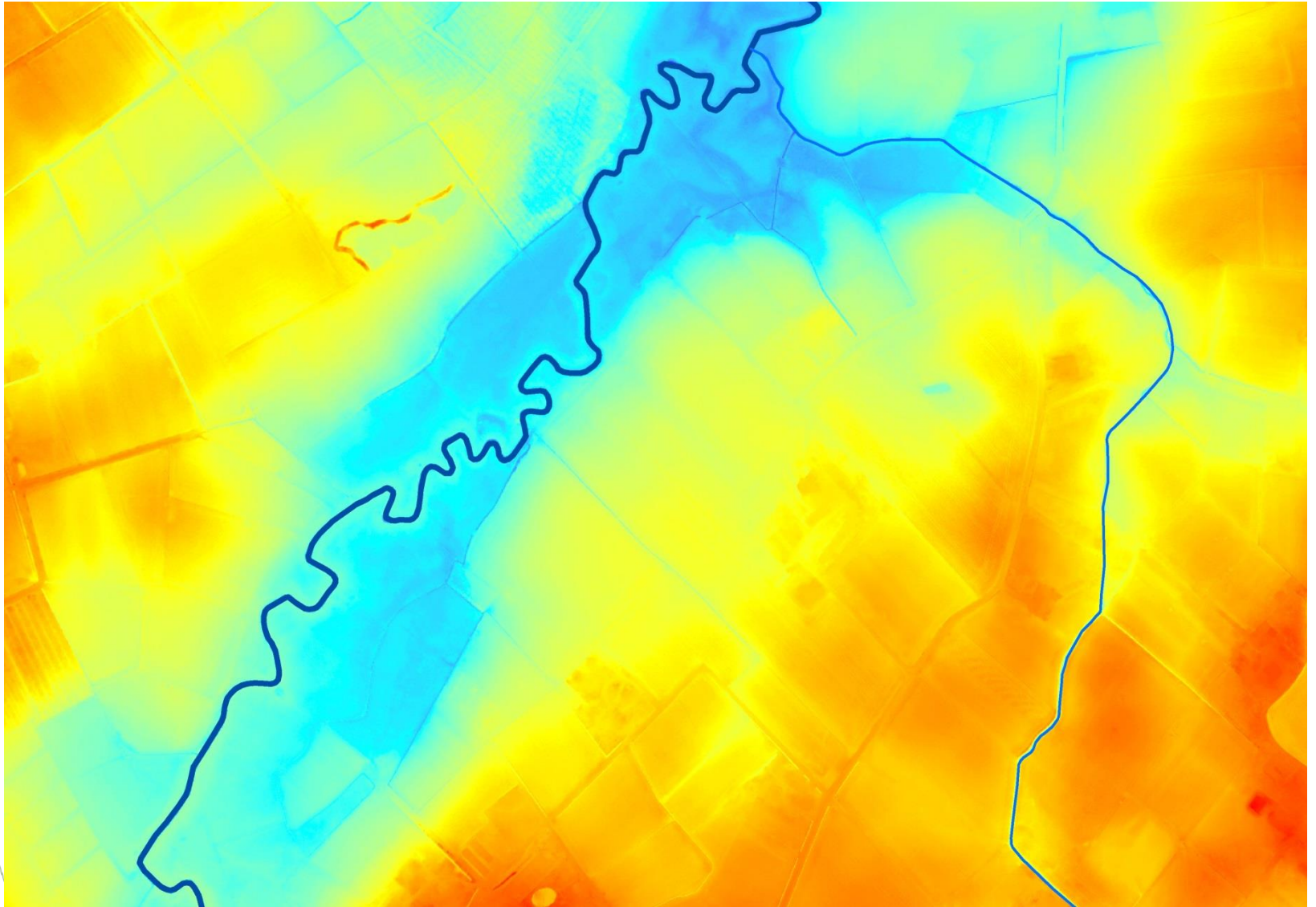
- Morfologie Rivierbeek/Hertsbergebeek: op veel plaatsen vrij goed (dubbele meandering), andere plaatsen rechtgetrokken
- Variatie in diepte en stroomsnelheid: vegetatieontwikkeling, paaiplaatsen voor vissen,...
- Belangrijk: brongebieden – bovenloop

► In ruimere vallei:

- Geleidelijke overgang gradiënt nat-droog
- Fijnmazig systeem (zijdelingse grachtjes) in vallei herstellen: minder pieken
- Invloed infiltratiegebied – grondwaterstromingen – kwel – oppervlaktewater
- Voldoende hoog waterpeil nodig voor nattere vegetatietypes
- Waterkwaliteit belangrijk bij overstroming (schrale types gevoelig voor nutriëntenrijk water)

Herstel natuurlijk hydrologisch systeem

Visstand in stelsel Rivierbeek

Tabel 4: Vangst per soort en per staalnameplaats (telkens 100m) voor de afgeviste beken. G = gewicht in gram, N = de gevangen aantallen.

		Baars	Bermpje	Blankvoorn	Blauwbard	Karper	Paling	10D Stelkelbaars	3D Stelkelbaars	TOTAAL
Waterloop										
Bornebeek (1a)	G	101.1	100.4				1240	6.4	13.1	1461
	N	7	17				4	6	7	41
Bornebeek (1b)	G		37					8.5	8.9	54.4
	N		9					4	4	17
Blauwhuisbeek (2a)	G				1.3			62.7	128.3	192.3
	N				1			33	47	81
Blauwhuisbeek (2b)	G								8.1	8.1
	N								3	3
Getebeek (2c)	G		92.8				96.9	39.5	61	290.2
	N		9				2	16	16	43
Hertsbergebeek (3)	G							2.3	12.8	15.1
	N							1	4	5
Muizeveldbeek (4)	G			143				150.4	18.7	312.1
	N			8				65	8	81
Velddambeek (5)	G		7.9		3.3	285	64.6	11.6	74.7	447.1
	N		1		3	1	1	6	23	35
Totaal	G	101.1	238.1	143	4.6	285	1402	281.4	325.6	2780.8
	N	7	36	8	4	1	7	131	112	306

Visstand in stelsel Rivierbeek

- ▶ Visbestandsopname 2011: soortensamenstelling: over het algemeen vrij arm, aangetroffen aantallen: aan de lage kant. Probleem = waterkwaliteit.
- ▶ Zomer 2016: Onderzoek uitgevoerd naar visstand en potentie habitat voor vissen (zijbeken Kanaal Gent-Oostende): geen vismigratieknelpunten aan monding, 1 bittervoorn aangetroffen in Rivierbeek, potentie is er, maar weinig vegetatie is knelpunt. Najaar 2016 visstandonderzoek op kanaal. Later: rapport beschikbaar.
- ▶ Lopende en nieuwe inrichtingsprojecten bieden herstelkansen: Belangrijk hierbij is het verder werken aan de waterkwaliteit, waarbij diffuse en/of puntvervuilingen aangepakt worden

Geplande ecohydrologische studie 3260 + Bittervoorn

- ▶ Eén van de prioriteiten: Ecologische inrichting en beheer van waterlopen.
- ▶ Timing: uitbesteding tegen zomer 2017, looptijd 1 jaar.
- ▶ Doel 12 km binnen SBZ habitatype 3260 + realisatie goede populatie bittervoorn
- ▶ Onderzoek naar voorwaarden (morfologie en waterkwaliteit) voor realisatie habitatype 3260 (ondiepe beken met goed ontwikkelde beekvegetatie: waterranonkels en fonteinkruiden) en bittervoorn

	drempel- waarde	normen voor goede ecologische toestand (Kaderrichtlijn Water)		
		≤ grote beek	kleine rivier	≥ grote rivier
EGV ($\mu\text{S}/\text{cm}$; 90%)	465	600	600	1000
nitraat-N (mg/L ; 90%)	3,85	10	5,65	5,65
oPO_4 ($\text{mg P}/\text{L}$; gem)	0,111	0,07 (Kempen) 0,10 (niet-Kempen)	0,12	0,14

SAMEN

Beschikbare instrumenten (ANB)

Wervende oproep: Investeringsubsidies Natuur

- In functie van END (habitat + soorten)
- Looptijd 3 jaar, opnemen in beheerplan
- subsidie voor concrete realisaties op terrein (éénmalige inrichtingswerken, natuurontwikkelingswerken, achterstallig beheer als noodzakelijk deel van een ruimere inrichting,...).
- maximaal 80% van totale subsidiabele onkosten (min € 3.000).
- Jaarlijkse oproep, voorstel met ANB bespreken zo vroeg mogelijk, december-januari-februari, finaal voorstel tegen 1 april
- www.natura2000.vlaanderen.be/project/investeringsubsidies-natuur-2016
- Voorbeelden:
 - Inrichting open habitats/elzenbroek in Sint-Andriesveld (uitgevoerd, privé-eigenaar, 2013)
 - Inrichting kwelzone voet Hendriksberg (poelkikker, veldrusgrasland, beekgrenzende vegetatie, vleermuizen (in uitvoering, privé-eigenaar, 2015)
 - Winterverblijfplaatsen vleermuizen (goedgekeurd, RL Houtland, 2016)

Beschikbare instrumenten (ANB)

- ▶ Subsidies natuurbeheerplan
- ▶ subsidies bebossing inheemse soorten (min 0,5 ha of 0,25 ha bij bestaand bos, geen vast plantverband en stamtal meer, 25 jaar) via selectieprocedure: 3.500 euro/ha + 250 €/ha aanbevolen herkomst + wildbescherming. Extra voor landbouwers onderhoudssubsidie (€185/ha/j na 5 ja €75/ha/j) + inkomenscompensatie (€800/ha/j) Indienen 2x per jaar (voor eind aug en eind april)
- ▶ Subsidie herbebossing: 3.500 euro/ha + 250 €/ha aanbevolen herkomst + wildbescherming.
- ▶ Projectoproep aankoop van gronden voor bebossing: 60% van de aankoopprijs met een maximumsubsidie van 2,5 €/m² (nog aan te kopen): projectoproep, indienen tegen september (vbdn zie website)

www.natuurenbos.be/bossubsidies

Meer info Europese natuurdoelen

- ▶ www.natura2000.vlaanderen.be: zoek op gebied, habitattypes, soorten
- ▶ www.ecopedia.be
- ▶ Handboek voor beheerders: habitats en soorten

